

DOPISI

IZ RIJEKE

Novi milijuni. - Jedan proces. - Oni što sabiru novac u takozvano dobrotvorne svrhe... - Kralj kraljeva. - Sveti Otac i moda.

Kvadrantala. - Host-Venturi. - Vratilo se iz Rimu sa uskrsnom pogačom, koja će - izadamo se - zadovoljiti sve Riječane, koliko ih je Bog dao. I ne samo Riječane, već i sve provincule uokolo. Osigurani su nambe milijunski krediti. Općina sama dobiva deset milijuna lira. Što će se upotrebiti za razne radnje, u prvom redu za vođstvo i posvetu. Tramvaj, gas, električna strujica i vodovod protegnut će se - kako se pripovijeda - sve do Opjatije i Lovrana. Razumijete se, da će sve to ići postepeno: tako će se cijevi za vodu postaviti najprije do raskrsnice u Preluku, da ih se kasnije produži prema Opjatiji i Lovranu.

Posadni krediti odredjeni su za uređenje Luke, u kojoj je u ovo desetak godina mnogošto zardjalo i zbog neprestane porabe i nepopornosti. Na osobit će se način izići u susret lokalnoj industriji: u jednu riječ, učinit će se sve, da se Riječka izvještava krize, na kome se po riječima spomenutog kvadranta, ujedno i... - Providjet će se i za bližnju Rivieru: za Opjatiju, Lovran itd. O igračnici nema za sada ni govora, i bolje je, da se o tome i ne govori, jer bi to značilo bacati bob o stibenu. Što se ne može - ne može se govoriti. Ali imamo dobru matinu, kojom se može dati životu Rivieri, ujedno i sinu jedinom zgodnom propagandum. U tom smislu, veći Host-Venturi - učinilo se mnogo, i tome imamo da zahvalimo. Ilije prast gostiju, što se već sada opaža. Ali to nije dosta: gotovo je stalno, da će se meseca maja na Kvarnerom prirediti jedna silna avijana, u nastojanju, kojim će bez sumnje donamiti ovamo i u sinu naroda iz svih strana svijeta. Doći će i major de Bernardi, da tu potuče svoj vlastiti rekord.

Čovliko za sada, da se zna, ali glavno je, veći Host, da se ljudi zadovolje s malim dobikom.

Imali smo ovih dana na Riječi jednu malu subdenu raspravu, od koje bi neki nesoppraviljivi ljudi i još nepopravljivije ženice morale nešto da nauče. Prošlog tjedna opazio se, da je u magazinima društva «Adrij» ponestalo mnogo robe: nekoj mornarski odora, pa nekoliko stotina žutih platića, turbana, stolnjaka itd. itd. Što je predstavljalo ukupnu vrijednost od kojih pedeset hiljada lira. Stvar je odmah prijavljena, i malo zatim usla je poželja u trag nesamo onima. Što su spomenutu robu ukrali, već i onima, što su je od njih za malen novac kupili. Sud je presudio jedno i druge i proglasio presudu. Imali smo ovih dana na Riječi jednu malu subdenu raspravu, od koje bi neki nesoppraviljivi ljudi i još nepopravljivije ženice morale nešto da nauče. Prošlog tjedna opazio se, da je u magazinima društva «Adrij» ponestalo mnogo robe: nekoj mornarski odora, pa nekoliko stotina žutih platića, turbana, stolnjaka itd. itd. Što je predstavljalo ukupnu vrijednost od kojih pedeset hiljada lira. Stvar je odmah prijavljena, i malo zatim usla je poželja u trag nesamo onima. Što su spomenutu robu ukrali, već i onima, što su je od njih za malen novac kupili. Sud je presudio jedno i druge i proglasio presudu.

Imali smo ovih dana na Riječi jednu malu subdenu raspravu, od koje bi neki nesoppraviljivi ljudi i još nepopravljivije ženice morale nešto da nauče. Prošlog tjedna opazio se, da je u magazinima društva «Adrij» ponestalo mnogo robe: nekoj mornarski odora, pa nekoliko stotina žutih platića, turbana, stolnjaka itd. itd. Što je predstavljalo ukupnu vrijednost od kojih pedeset hiljada lira. Stvar je odmah prijavljena, i malo zatim usla je poželja u trag nesamo onima. Što su spomenutu robu ukrali, već i onima, što su je od njih za malen novac kupili. Sud je presudio jedno i druge i proglasio presudu.

... To su stvari, za koje se brine samo kapetan Forb. On ih sâm traži i ispituje. Drugi se ionako ne razumiju u to.

... Sad razumijem...

Zapravo Barizon nije razumio ništa, ali je iz svega onoga, što je čuo, stvorio zaključak, da onome Forbu nije bilo ni najmanje stalo da odaje oči. Bez sumnje je u njegovu pojmu Cezara volja da bude prvi u svome selu: negoli drugi u Rimu, pa zadovoljan, što može da vlada nad nekoliko ljudi, poduzimalje sve moguće, da im sprječaji povratka u svijet, što bi u slučaju uspjeha smanjilo i oslabilo njegovu vladavsku moć. Barizon poslušni odmah, da njegovu volju sa voljom onoga čovjeka savršiti prije ili kasnije u koštac.

... A žene? Što je s njima? - upita brza da okrene razgovor.

... Najstarija izmedju njih, prihvatiti Zak, koji se zeta Joša.

... Ona mornara govorila su o njoj s postojanjem. Bit će joj oko šezdeset godina, a ženi na ovju poljtinu već jednom sa svojim mužem već odavno nekoliko godina. Najmlađa baredo je ovamo prije dvije godine. Bosto je obduvdjelja, udala se za nekoga čovjeka, koji se smatra desnom rukom za vladavilnika Forba. Rodilo im se jedno dijete, i to je jedino u čitavoj koloniji.

Prije nekoliko dana, imali smo sreću, da u kinepatografu Fenice vidimo jedno divno djelo. Kralja kraljeva ili kraljeva, a vot i muku i smrt njegovu. Kazalište uvijek natlačeno, a općinstvo do suza ganuto. Kolika ljepota, kolika dobrota u licu onoga, što je predstavljao Sina Božjega! Pa ona muka na gori Maslinskoj, onaj susret sa Juliom Iskarijotom, oni rimski vojnici, onaj Pilat, ona trnova kruna, ono bičanje, pa onaj put sa križem u ruci, ono padanje, ona smrt na križu - sve je to ondje na platnu samo prikazano, ali čovjek, koji ima srca i vjere, zna, da se je ono prije dvije tisuće godina zaista dogodilo, pa mu je teško, kad vidi sve ono strahote, ono trpijenje, ono krv proliveno za spas i za sreću ljudi, koji imadnu nastavljanju mirne duše svoju staru igru i svojih blatinih i griješnih životom zabijaju neprestano nove čavle u izrazeno i iskrvjavljeno tijelo Isusovo.

Reći ćete: ama što nam ovo danas naš Rokac prodije? Prodije on, prodie, ali nam je u nama, i ostalom, sad smo u koriznu, a ne u željni muke, pa ne mogu ni ja biti veselo.

Čitam u novinama, da je Sveti Otac opet ustao protiv današnje ženske mode, o-obito protiv kratkih suknja. Vrlo je interesantno, da su se protiv kratkoće suknja izjavili ovih dana i neki najznačajniji ljudi. Sveti Otac, koji je ujedno i svetac, nedavno i nešto drugo, što će uvelike izbuditi i uzvrgnuti one dame, koje su već podrezale svoje lijepe kose. Evo što je na stvari: Prije desetak dana birali su u Parizu kraljicu ljepote: «Miss France», i izabrali jednu, koju divna, lijuna kosa držala. Sveti Otac, koji sam nedavno, što ona misli o tome, a ona meni: - Ca znaju oni u Parizu! Neka pridju o Riku, pak ćemo njim ni povesti, ca j' moda.

Pripovijedao sam joj zatim, da je neki Švedski statističar pronašao i izračunao, da žena iznedri petnaest i pedeset, ali i nešto godine izvede 4800 stotina djetelom, ne računajući ovamo sve ono pogledje, što ih svaki čas bacaju u mala zrela, što ih nose u torbici. Našto će meni Nineta: - A ste ga pitali, ako ih vi muški zadržite za sve one uri, ca ih vi muški zadržite po stolirah i biranjah?

Ove tri, jedan čovjek, koji bi se mogao zvati i Smolinski, sjedio je pred kućom i pušio lutu. Prodje onuda jedan njegov znanac, koji ga upita: - Kako je brate? - Hvala na pitanju, nije ni loše. Juče mi je strijela pukla u krov kuće.

... Pa, to je strašno! - usklikne stranac.

... Kako strupo? Nošas je pala velika kiša i kroz krov, što ju je strijela napravila na krovu, napunila mi se kuća vodom.

... A tvoje strupije Jesi li ih barem izveo ku napolje? - Ove tri, jedan čovjek, koji bi se mogao zvati i Smolinski, sjedio je pred kućom i pušio lutu. Prodje onuda jedan njegov znanac, koji ga upita: - Kako je brate? - Hvala na pitanju, nije ni loše. Juče mi je strijela pukla u krov kuće.

... Pa, to je strašno! - usklikne stranac.

... Kako strupo? Nošas je pala velika kiša i kroz krov, što ju je strijela napravila na krovu, napunila mi se kuća vodom.

... A tvoje strupije Jesi li ih barem izveo ku napolje? - Ove tri, jedan čovjek, koji bi se mogao zvati i Smolinski, sjedio je pred kućom i pušio lutu. Prodje onuda jedan njegov znanac, koji ga upita: - Kako je brate? - Hvala na pitanju, nije ni loše. Juče mi je strijela pukla u krov kuće.

... Pa, to je strašno! - usklikne stranac.

... Kako strupo? Nošas je pala velika kiša i kroz krov, što ju je strijela napravila na krovu, napunila mi se kuća vodom.

... A tvoje strupije Jesi li ih barem izveo ku napolje? - Ove tri, jedan čovjek, koji bi se mogao zvati i Smolinski, sjedio je pred kućom i pušio lutu. Prodje onuda jedan njegov znanac, koji ga upita: - Kako je brate? - Hvala na pitanju, nije ni loše. Juče mi je strijela pukla u krov kuće.

... Pa, to je strašno! - usklikne stranac.

... Kako strupo? Nošas je pala velika kiša i kroz krov, što ju je strijela napravila na krovu, napunila mi se kuća vodom.

... A tvoje strupije Jesi li ih barem izveo ku napolje? - Ove tri, jedan čovjek, koji bi se mogao zvati i Smolinski, sjedio je pred kućom i pušio lutu. Prodje onuda jedan njegov znanac, koji ga upita: - Kako je brate? - Hvala na pitanju, nije ni loše. Juče mi je strijela pukla u krov kuće.

... Pa, to je strašno! - usklikne stranac.

... Kako strupo? Nošas je pala velika kiša i kroz krov, što ju je strijela napravila na krovu, napunila mi se kuća vodom.

... A tvoje strupije Jesi li ih barem izveo ku napolje? - Ove tri, jedan čovjek, koji bi se mogao zvati i Smolinski, sjedio je pred kućom i pušio lutu. Prodje onuda jedan njegov znanac, koji ga upita: - Kako je brate? - Hvala na pitanju, nije ni loše. Juče mi je strijela pukla u krov kuće.

... Pa, to je strašno! - usklikne stranac.

... Kako strupo? Nošas je pala velika kiša i kroz krov, što ju je strijela napravila na krovu, napunila mi se kuća vodom.

... A tvoje strupije Jesi li ih barem izveo ku napolje? - Ove tri, jedan čovjek, koji bi se mogao zvati i Smolinski, sjedio je pred kućom i pušio lutu. Prodje onuda jedan njegov znanac, koji ga upita: - Kako je brate? - Hvala na pitanju, nije ni loše. Juče mi je strijela pukla u krov kuće.

... Pa, to je strašno! - usklikne stranac.

... Kako strupo? Nošas je pala velika kiša i kroz krov, što ju je strijela napravila na krovu, napunila mi se kuća vodom.

... A tvoje strupije Jesi li ih barem izveo ku napolje? - Ove tri, jedan čovjek, koji bi se mogao zvati i Smolinski, sjedio je pred kućom i pušio lutu. Prodje onuda jedan njegov znanac, koji ga upita: - Kako je brate? - Hvala na pitanju, nije ni loše. Juče mi je strijela pukla u krov kuće.

Franina i Jurina

Fr: Ma, Jurino, reci malo ti mane, je ovo istina, ca si nam ti čera povedal doli na gumne?

Fr: Ca ja povedam, je sve istina, i ki mi ne veruje, neka gre gjedat. Sve verujem, samo mi nekako ne gre va glavu ona storija od onega francuzskog gradilca. Je j' moguće, da more dan današnji bit va jednoj francuzskoj općini načelnik - ženskat!

Jur: Ne samo načelnik nego i svi općinski suci su ženske. I direktor od poljeje, i Stationšef i fanat od općini - sve su to same ženske.

Fr: Ma ča mi ti govoriš? A muški? Jur: Muški moraju delat na grunte, va vinograd, va šume - kako ki.

Fr: A kada su ženske na sednicah ale pak na kakovemu drugem općinskom dele - ča je pak onput?

Jur: Ne razumem. Fr: Dem da, ako su ženske vane, po posle - ki je pak put ognja?

Jur: Muški. Fr: A ki pak decu ziblje?

Jur: Isto muški. Fr: Ja ma ti to dostojno.

Fr: Ca ni dostojno? Jur: To da muški sede put ognja i da decu ziblju.

Jur: Ja ne vidim, zač ne bi to bilo dostojno. Najpoglaviteje je to, da je va općine red, va kuhinje med. Zato je svejedno, dela ovo muški al ono ženska, samo ako je delo napravo kako j' trebe.

Fr: To je sve lepo, kako ti govoriš, ma svejedno, kad se promisiš - ča?

Jur: Kada se promisiš - ča? Fr: To da je za jednu mušku glavu sramotno, kada pušća, da mu zapoveda slabiji, mizerneji i nevaljajiji nego je sam. Ženska je jedno lepo stvorenje Božje, ma svejedno - jedan brkati čovek njoj se ne bi smel staviti pod papuču.

Jur: Bi smel, ne bi smel - to se sada ne govori. Ja znam samo to, da je već punih tisećet let, da va onem francuzskem mestu žene zapoveda, i ako ti ni pravo, a ti se lepo zuj.

Fr: Mane j' pravo, ma ja ne morem razumet, kako more to bit pravo onem, da mi prostiš, telcom tamo!

Jur: Njim je pravo. Posensoga pravo. Fr: Ki žnja je ni ne. Ja ne verujem, da se ni već ki ta popunat proti tvoj čudnoj navade.

Fr: Ca bi mi koristilo, da se punta, kada imaju ženi pulcije u rukah. Neka samo ki žukne, valje ti ga zakuju i va katarifi kalumaju.

Fr: I oni muče? Jur: Bisi i ti - i kako! Po sakrabojski biš tancal i - mučal. Ženska je slaba, ma danj njoj v ruku pušku, pak čes videt, ki će bit kurajnozi: ti ale ona.

Fr: Ljudi Božji krsitjani, to mora bit prava desperija! Ma i oni nesrećni muški, ako nisu bas telci, moraju se sfogevat na volji ki drugi nameni. Ja mislim, da su po cele noći po ostarjlah.

Fr: Če njim se dat! Ženske su stvorile zakon: na deset ur moraju bit sve ostarije zaprite.

Fr: Deset ur fajmaraji Ma ča su pomu-njele! Na deset ur čovek konac počne malo pit - ča?

Fr: Ja puli nas, ma tamo ni tega. Ženska je zapoved: večerat pak spat! - i tu zapoved trebe poslušat. Befel je befel!

Fr: I to da već dura preko tisećet let? Jur: Je, i svi su zadovoljni. Općina je čista i va rede, pijanac ni, a kada ni pijanac ni ni tati - pak ča čes bolje.

Fr: Ma ti nekako tako da protješ ono ženske, Jurino?

Jur: Ja ne protejim nijednoga, ma da ti pravo rekem, mane j' su puti draža jedna šegava ženska nego deset muških belizet. Promisiš: va Irlande, tamo bidad lugleske, nahaja se jedno

selo, va kome bivaju sami stari uladici - i nijedna ženska ne sme k tajim.

Fr: To pak mora bit po sakrabojski spasno!

Jur: Ne znam, je l' spasno, al ni spasno, samo znam, da ti čudni muškotini moraju sami kulati, savazati i protjai namjštaj, su zmetat kuću, i da njima je pufi svoga tega sve blatno i nevaljato. Ni ne spe ni ne jidu kako ljudj, nego sve onako, kako oni, keh je Bog zapustil.

Fr: Po teh tvojeh besedah, dakle, ni ti ga do ženske?

Jur: To se zna, da ni.

Fr: A ter to sam i ja vavek govorilo...

IZ SVETVINČENŠTINE.

Marč - varač i rad na polju. - Česta i elektrika. - Vraca se poslije 14 godina iz ruskog ropstva.

Prošli smo februar imali dosta lijepog vremena, pa smo mnogi od nas obavili mnoge poljske radnje, te smo krumpir skoro svi dosta ranu posadili. No iz februarskog lijepog vremena što ti marča i ružičkih sovitiha dana, da smo morali svim poljskim radom prestati. Vinovu lozu ne možemo vezati uslijed hladnih kiša, premda je ovo najzgodnije doba za taj posao.

Kao i po cijeloj Istri, tako i kod nas vlada sada, velika siromaština. Novaca nema od nikuda. Prvotni nemozno su štati, osim ono malo mara, što još imamo, ali ta se protaje uz beziznu. Reći ću, da moramo dati skoro dvije ovece za kvintal kukuruza. Zadržji samo Vanj put javili, da se je počela popravljati cesta Sošići-Svetvinčenat, ali ta je radnja već više vremena obustavljena, pa je i ovakova siromaština razliko nastala. Počelo se je radnjom oko željeznih stupova za električnu struju Svetvinčenat-Rovinj, ali nažalost, tamo je zaposleno samo 13 naših radnika, a to je malenkost za naše prilike.

Kako je poznato imali smo prije u Smeđinama Družbu Školi, koja je pragu od gvozdenih vratu bio je uklesan napis «Narodna učionica». Prošle sedmice bila su ova slova isklesana, tako da togca napisu na školi više nema.

Ovu sedmicu prošao je kroz naša sela neki Anton Iskra iz Rovinjskog sela, koji je stigao iz Ruske Škole, koja je bila u jeni. U ruskom zarobljenstvu. Bio je zarobljen 1915. godine. Godine 1916. kaže on, bio je predan sa drugih 60.000 australskih vojnika od ruske vlade u Kijev. Tamo je negdje radio u tvornici željeza, uz veliki policijski nadzor i za malu plaću. Ipak im je sa 15 drugova, koji su zarobljeni u Iskrinom zarobljenju još 3 Istrana i 3 iz okolice Garske. Iskra priča da na krajnjem Istoku ima još naših ljudi, koji ne mogu da se oslobode i da se vrate.

Dopisnik 13.

IZ BERSEGA.

Gospodarstvo. - Novi župnik. - Bolest. - Statistika.

Bivši mjesec februar bio je za naša polja vrlo dobar. Ali nas je mart po svojem starom običaju posjetio kišom. Pravo kaže naša narodna poslovia «Marac - vrtoglavac». Prve je sedmice ovog mjeseca je kišilo, ovo zadnju zapovedila Bura. Zanimljivo je, i eto opet kiše. Mi tako misno u polju ništa radili. Počelo je proljeće, ali vrlo slabu. Prvog dana proljeća imali smo buru, snijeg i kišu. Sada čekamo Uskrs. Kozna kakav će nam on biti. Proljeće je a narav svapa zlimskim snom. Ove će nam godine, ako se stimo sve zadržati, da imalo bi da bude bolje nego lani. Nadajmo se.

Našim novim župeupraviteljem imenovao je riječki biskup velečasnog g. dra. Kuzum Jadrčića, rodnoga Bersečanina. Želili bismo da pase svoje stado po evanjelju i ta zadovoljstvo sve nape i župljana. Neka im bude, ali stimo sve zadržati sporazumno sa svim vjernicima.

Ove godine imaju našoj crkvi da stignt zvonca. Mi ih željno očekujemo - već deset godina. Bilo bi već i vrijeme, da ih vidimo i čujemo.

Naokolo hara neka vrst zarazno bolesti. Glavna oznaka takove bolesti jest, da bolesniku vrat oteče, kao od škrotulca. No, nije opasna. Do sada još nije od to bolesti bilo smrtnih slučajeva.

Malo statistike. - Bersečka općina broji 1200 stanovnika. No, izgleda da taj broj ne raste, nego dapače pada. Kod tri ih više umire nego ih se radja. Kod nas još mjesec nije bilo nijednog, a u niko radja u mrlju je 13 stanovnika. To je malo, ali i Berseč je mali.

Za sada ću završiti, a doskora ću se opet javiti. - Svim čitateljima neka bi bio čest i sretan Uskrs. - I. Z.

Svi oni Istrani, koji žele upoznati zakon, - jer znadu, da samo onaj koji poznaje zakon može nesmetano da živi u granicama države, - naručiti će nam u knjižnicu:

ZAKON O JAVNOJ SIGURNOSTI I ZASTITI DRŽAVE.

Knjižnicu je izdala «Istarska Riječ» a stoji samo 1 liru i 20 cent. (sa poštom).

DAROVI

za «Franju i Jurinu»

Darovaše po 1 dolar: Max Spazzaturo, Kuzna Dobriča, Ema Vidović, Josip Krsanac svi iz Filadelfije. - Najljepše im se zahvaljujemo na tako lijepom daru.

... Tu se dakle Julij žene kao i posvuda - - - reče Dora veselo. A tko ih vjenčava?

I sada ostade Zak malo neodlučan, dok opet ne preuzre:

... Do lani vršio je tu službu sâm zapovjednik Forb, ali otkada je onomu zadnjem jedan svećnik, neki gospodin Vitol, vrši on tu takriveni obred i sve ostalo. Onaj Gatač prilično je ružan čovjek, dok je ona mlada udovica bas lijepa, pa nije ljetela da podje za nj. Ali što da čini? Žene su ovdje vrlo rijetke. Čim se koja pokaže, odmah je vjenčaju.

Tu stane, pa pokazajući na Doru, reče Barizon:

... Ovo je začeljo vaša gospođina. - Dora argumenta, a Barizon učini kao da to nije ni opazio.

... Nije, reče, to je gospođica Laurence. Ja sam časnik Barizon, a ovaj gospodin ovdje, Tompson, nadzornik poeljeje.

Mornari se nesretno nakljesne.

... Imali smo ovdje, nastavi Zak, još jednu gospođicu: Forbovu suprugu, ali je prije dva mjeseca umrla, sad je Forb udovac, pa ni sa vrlo rado oženio. To je sada njegova najvječija (stijedi).

Razno

Pred koparskim tribunalom. — Dne 20. marta vodila se je pred koparskim tribunalom rasprava protiv Miroslavu Smerdelju iz Komna, koji je bio optužen...

Potres. — U ponedjeljak dne 26. marta popodne osjetili su stanovnici Trsta i okolice mali potres. Ponovni potres zabilježili su...

Nove jugoslavenske novčanice. Narodna banka Jugoslavije čini pripreme da svoje dosadnje novčanice izmjeni...

Za naše emigrante! Vi koji ste daleko, u Americi, u Australiji i po ostalim dalekim krajevima svijeta, osjećate — je li — vječnu težinu...

KAD SE UŽGE MLADA KRV od Ernesta Radetića.

U toj je knjizi toliko naše dštre i toliko dala naše domaće grude. Stoji bez poštarine 3 lire a naručuje se na adresu «Istarska Rijč».

150-godišnjak. — U selu Olovu kraj Mostarskog blata u Hercegovini, navršio je seljak Tadija Mustalić ovih dana 150 godina života.

Nalaz blaga u vrtu. — Jedan radnik prekopavao je u Požezi neki dan vrt, pa je tom prilikom u zemlji našao ovcu svotu zlatna i srebrna novca.

Grozna nesreća od poplave. — U Kalforniji se dogodila grozna nesreća koja korna se jedva pamti na svijetu. Uslijed potresa provalio se zaštitni nasip na rijeci Santa Klara...

Švicarska ukida smrtnu kaznu. — Švicarsko narodno vijeće, koje je raspravljalo prošlih dana u Bernu, naročito se bavilo pitanjem smrtne kazne.

Jugoslavija gradi ceste. — Dvokora pristupit će izgrađujući 50 kilometara suuske ceste na području Šumske uprave za Gorski Kotar i Primorje.

Ugašen bivši narodni poslanik. — U Aleksincu u Srbiji ubašen je bivši radnički narodni poslanik Mihajlo Srećković, koji je optužen zbog raznih izvršenih zloupotreba.

Koliko je teška naša zemlja. — Poznato je da su učenjaci na osnovu proučavanja zakona o gibanju nebeskih tijela mogli da približno izračunaju težinu pojedinih nebeskih tijela.

Raj na zemlji. — Australija je očito do sada najbogatija zemlja na svijetu, barem šta se tiče provedene različe zemljoradničke stroga radničke organizacije.

Napadaj orlova na aeroplan. — U Nikaragui digla su se aeroplanom dva putnika. Kad su prolazili preko brdina napali su ih golemi orlovi.

Razoruzanje. — Kada se ruski car u svoje vrijeme bavio pitanjem općeg razoruzanja, napisao oduševljeni pacifista G. Sted američkom humoristu Mark Twenu pismo, u kojem mu sa mnogo radosti javlja da će se svjetlo mira što prije ostvariti.

«Dragi Stede! Car je voljan da odloži nabavku oružja. Ja sam voljan da odložim nabavku oružja. Gledajte da i ostale nagovorite i onda je stvar gotova!»

Najveće slatkovođno i ujedno najduže jezero na svijetu je Bajkalsko jezero u istočnoj Sibiriji. Većko je preko 33 tisuće četvornih kilometara, a najveća mu je dubljina 1500 m.

Najveće lišće ima vodena biljka l. zv. Viktorija Regia. List došije u promjeru do 2 metra, a podnaša težinu od 50 kilograma.

Najveći plod donosi jedna vrst palma. Orasi tih palma duzi su 45 cm, u objanju imaju oko 1 metar, težina su 20 do 25 kg, a njihovo dozrijevanje traje 10 godina.

Najveća starost kod životinja doživljuje kornjaka, koja i u zarobljenstvu živi preko 300 godina. Slon živi 150 do 200 godina; štuka, som i krap, začin sova i papiga žive preko 100 godina; neke vrste školjka žive 60 do 100 godina; konj i magarac 40 do 50 godina; ovce, goveda, jelen, lav, pas i mačka doživljuju obično 10 do 25 godina.

Najveća životinja na svijetu je grenlandski kit. Dug je 24 do 27 metara od toga otpada na glavu 5 do 6 metara i težak do 100 tisuća kilograma. — Za njm datelce zaostaju pretopotni goleni gusteri l. zv. gigantosauri. Oni su islina dugi i preko 30 m, ali od toga otpada preko 7 m na rep i kojih 6 metara na vrat. Sastup bio im je jedva kojih 7 m dug, pa im i težina nije prelazila preko 30 tisuća kg. Pretopotni mamuti i nastodni nisu bili veći od današnjih afričkih i indijskih slonova, pa se čestoput krivo drži, da su to bile «žive kuće», u ostalom ni slon, čija težina u naravi dostiže preko 3 i pol metra, nije baš jako malen.

Militarizacija sovjetskih škola. — Dvokora bi se imala provesti posvećenja u istraživanja sveučilišta i visokih škola u Sovjetskoj Rusiji. Vojno okružne komande odredile su za svaku visoku školu jednog vojnog direktora i jednog profesora za vojne studije. Studij se obvezuje da uspijevanj svo vojna predavanja. Na godinu je određeno 50 sati vojnih predavanja. Za te četiri godine moraju se svi studenti vježdati dva puta po šest nedjelja u vojnim logorima.

Atila grob. — Iz Budimpešte javljaju, da je tamo otkriveno mjesto, gdje bi imao biti grob Atile, kralja Huna. Prilikom prekopavanja tla kraj Sopronja, našliše radnici na neke stare grobove, u kojima je bilo mnogo oružja, novca i drugih stvari iz doba Huna. Odmah se nastavilo...

kopanjem, jer postoji legenda, da je u onom kraju zakopan i Atila, u jednom zlatnom, srebrnom i zvođenim obloženom sanduku. — Ko je bio Atila, ne trebamo istraživati prečati. O tom krvniku, koji je sa svojom divljom četama pred stolne godine opustošio i Istru, kolaju u našem narodu još uvijek strašne priče. «Atila - boži bič» poznat je dobro u Istri.

ŠALE

Liječnik sretno na ulici klijenta, koji je nešto nagubio. Liječnik mu reče: — Vi sada bolje čujete: kura je prema tome svrsena. — Što ste rekli? — reče nato klijent, i napeno prema njemu dno. — Rekao sam, da je vaš sluh sada umogo bolji, i da mi račmu iznosi osamnaest lila. — Što? Osamdeset lila?? — Da, rikne liječnik ljutio i ode.

Imao sam prijatelja, koji se kao da bi danas zaručio, a pošlje osam dana vjenčanja. Nakon nekoliko vremena sretan ga na ću mir.

— Jesam, mužnost, odgovori prijatelj. Kako sreće da sam počeo kao baren do drugog pogleda! Kakav bih ja danas bio drugi čovjek!

Na političkoj skupštini neki živahni govornik dovikuje jakim glasom skupljenom narodu:

Treba da se oslobodimo boljševizma, despotizma, socijalizma, anarhizma... — Oslobodite vi mene od reumatizma, a za drugo ćemo haliko...

BURZA.

Dne 28. marta moglo se je u Trstu kupiti ili prodati:

1 am. dolar za lila 1885; 1 eng. sterlina za lila 92.40; 100 franc. franka za lila 74.50; 100 belg. franka za lila 265. — 100 austr. šilina za lila 265. — 100 čeških kruna za lila 56.10; 100 hol. gorinli za lila 763. — 100 jug. dinara za lila 33.30; 100 švicarskih franka za lila 365. —

DOPISNICA UREDNIŠTVA.

Iz Svetvinčenština: Nismo nikako mogli doslovno izvršiti, Ivana, i molimo Vas, da se još javite, Zdravo.

Iz Rovinje: — Vrlo nam je žao, ali Vaš dopis nismo mogli izvršiti. Pišite nam kojim drugom zgodom. Onaj novac primili smo u redu. Radetićeva knjiga «Kad se užge mlada krv» ima 152 stranice, a stoji samo 3 lire i 50 centezima, sa poštarinom. — Pozdravljano Vas.

IZ UPRAVE. Franjo Spornarić, iz Carteret: — Novu smo primili, kako ste nas u Vašem pišću obavijestili. Simca Jakov, Ljubljana: — Primili smo Vašu obavještu i uređili kako ste javili. Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI. Tisk: TISKARA «EDINOST» U TRSTU.

MLADIĆ TRAZI kojogod lakšu službu u kancelariji, skladištu ili kao vrshtar, čuvar i zanesljiv osoba. Ima svjedоче, poznaje Trst, a skromna je u zahtjevima.

SMILAJOD Izvrsno je sredstvo protiv arteriosklerze i reumatizma, teškom disanju, kašju i kataru, uspješno sredstvo za očišćenje oslabito preporučljivo za osobe stare preko 50 godina. Dobiva se samo u ljekarni CASTELLANOVICH, TRST. Vlasnik F. Bolaffio Via Giuliani 42 (Sv. Jakov).

PČELARI! Uslijed selanja prodaje se 8 košnica sa pčelama tipa Dudandt-blatt, 7 praznih košnica, novo vrcalo za velike okvire i drugo potrebno manje orudje. Cijena je veoma umjeren a materijal u najboljem stanju. Upitajte se za naslov na upravi lista.

KURJE OČI (kale) liječi brzo i uspješno mast. Farmacia Spozza TRST - Via Tor S. Piero 10 - TRST. Čuvajte se patvorina! Mast Rya možete dobiti u svim ljekarnama uz sniženu cijenu od 3 lire.

Protiv REUMATIZMU, kostoholji, išhijasu, natečenim zglobovima, proti ukočenim žilama, probadanju upotrebljavajte „ALGA“. Pomogla je hiljadama mora i Vama. Laboratorij „ALGA“ - Ljekarna D. Budak, Fiume. Dobiva se u svim ljekarnama. Prirudjuje i poštom razasije.